

Uchwała z dnia 9 czerwca 2010 r.

III PZP 1/10

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Beata Gudowska, Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 czerwca 2010 r. sprawy z powództwa Arkadiusza N. przeciwko I.-S.-S. Spółce z o.o. w G.W. o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych, na skutek zagadnienia prawnego przekazanego postanowieniem Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 16 marca 2010 r. [...]

„1) „Czy sąd orzekający” w rozumieniu przepisu art. 379 pkt 4 k.p.c. to „sąd rozpoznający sprawę” w rozumieniu przepisu art. 47 k.p.c.,

2) czy istnieje możliwość konwalidacji uchybienia polegającego na przeprowadzeniu dowodów przed sądem w składzie niewłaściwym, przez sąd w składzie właściwym ?”

p o d j ą ł u c h w a ł ę :

Nie zachodzi nieważność postępowania, gdy sąd w składzie właściwym ponownie przeprowadził dowód uprzednio przeprowadzony w składzie niewłaściwym (art. 379 pkt 4 k.p.c.).

U z a s a d n i e

Przedstawione zagadnienie prawne powstało w sytuacji, w której postępowanie dowodowe (przesłuchanie świadków) w sprawie z powództwa pracownika przeciwko pracodawcy o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych częściowo prowadzone było w składzie jednego sędziego jako przewodniczącego i dwóch ławników, a następnie to postępowanie sąd powtórzył w składzie jednego sędziego i w tym składzie wydał wyrok. Na podstawie art. 47 § 1 k.p.c. sprawa powinna być rozpoznana w składzie jednego sędziego, gdyż sprawa o wynagrodzenie za pracę nie

jest wymieniona w art. 47 § 2 pkt 1 k.p.c. wśród spraw z zakresu prawa pracy rozpoznawanych w składzie z udziałem ławników. Wątpliwości Sądu Okręgowego wiążą się z zarzutem apelacyjnym nieważności postępowania spowodowanej niewłaściwym składem sądu (art. 379 pkt 4 k.p.c.). Istota zagadnienia prawnego wyraża się w pytaniu, czy istnieje możliwość samodzielnego konwalidowania przez sąd uchybienia polegającego na uprzednim rozpoznaniu sprawy przez ten sam sąd w składzie niewłaściwym. Sąd Okręgowy podniósł, że nie ma w tym zakresie orzecznictwa Sądu Najwyższego ani jasnych wypowiedzi doktryny. Zdaniem tego Sądu, przewidziana w art. 379 pkt 4 k.p.c. przesłanka nieważności postępowania w postaci sprzecznego z prawem składu „sądu orzekającego” dotyczy nie tylko sądu wydającego orzeczenie, ale także sądu przeprowadzającego postępowanie dowodowe na rozprawach. Kodeks postępowania cywilnego ani nie przewiduje, ani nie zakazuje sądowi orzekającemu powtórzenia postępowania dowodowego przeprowadzonego w składzie niewłaściwym. Sąd Okręgowy opowiedział się za możliwością konwalidacji postępowania przeprowadzonego w składzie niewłaściwym przez skład sądu zgodny z prawem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z przepisu art. 379 pkt 4 k.p.c. wynika, że nieważność postępowania zachodzi, jeżeli skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa. Sprzeczny z prawem jest każdy inny skład sądu niż skład prawem określony. Rozpoznawane zagadnienie prawne dotyczy sytuacji, w której całe postępowanie dowodowe było przeprowadzone w ostatecznym efekcie przez Sąd w składzie właściwym, tyle tylko, że część tego postępowania była poprzedzona postępowaniem dowodowym prowadzonym przez sąd w składzie niewłaściwym (sędzia i dwóch ławników - art. 47 § 2 pkt 1 k.p.c. zamiast jednego sędziego - art. 47 § 1 k.p.c.). Sąd Najwyższy podziela sugestię Sądu Okręgowego, że w takim przypadku nie zachodzi nieważność postępowania. Pogląd przeciwny byłby nadmiernie rygorystyczny, sprzeczny z ekonomią procesową i funkcją postępowania sądowego. Brak możliwości konwalidacji postępowania przez ponowne przeprowadzenie dowodów, już w składzie właściwym oznaczałoby, że sąd musi wydać orzeczenie ze świadomością, że zostanie ono uchylone przez sąd wyższej instancji wraz ze zniesieniem postępowania dowodowego przeprowadzonego w składzie niewłaściwym i sprawa zostanie przekazana do ponownego rozpoznania. Sprzeciwiają się temu zasady prawa do sądu, gdyż właściwe stosowanie

przepisów postępowania nie jest celem samym w sobie, lecz służy wydaniu prawidłowego orzeczenia w rozsądnym terminie (art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności). Za przyjętym poglądem przemawia także okoliczność, że przepisy Kodeksu postępowania cywilnego nie wprowadzają wymagania prowadzenia całego postępowania w sprawie przez ten sam skład sądu w sensie osobowym, czyli fizycznie przez te same osoby orzekające.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji uchwały.

=====